

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Milliseid muudatusi kavandatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise eelnõuga omavalitsuste aluskorralduses?

Olivia Taluste

kohalike omavalitsuste osakond

11.04.2024, XVIII Linnade ja Valdade Päevad

KOKSi muutmise vajadus, eesmärgid, ulatus ja menetlus

KOKSI MUUTMISE VAJADUS

- KOKSi üksikmuudatused (seadust muudetud 100 korda) tinginud terminoloogilise ebaühtluse, normide vastuolulisuse ja lünklikkuse.
- Haldusreformi ja KOVide praktika käigus ilmnenud seaduse tõlgendamis- ja kohaldamisprobleemid.
- Kohtupraktika.
- 30-aastase seaduse terviklikku ülevaatuset ehk revisjoni ei olnud varem läbi viidud.

KOKSI MUUTMISE EESMÄRGID JA ULATUS

- KOV enesekorraldusõiguse suurendamine – anda KOVidele senisest rohkem otsustus- ja kaalutusõigust kohaliku elu korraldamisel.
- Osalusdemokraatia võimaluste paindlikumaks muutmine ja elanike suurem kaasamine (nt rahvaküsitluste algatamine 10% elanike ettepanekul).
- KOVide aluskorralduse ajakohastamine (kõrvaldada praktikas ilmnenud õiguslikud lüngad, õiguslikud vastuolud ja ühtlustada seadust keeleliselt).
- Muudatustega ei panda KOVidele täitmiseks uusi ülesandeid, ei tehta kohalike maksude muudatusi.
- Vabariigi Valitsusele esitamine hiljemalt juuni 2024.
- Jõustumine 01.01.2025.

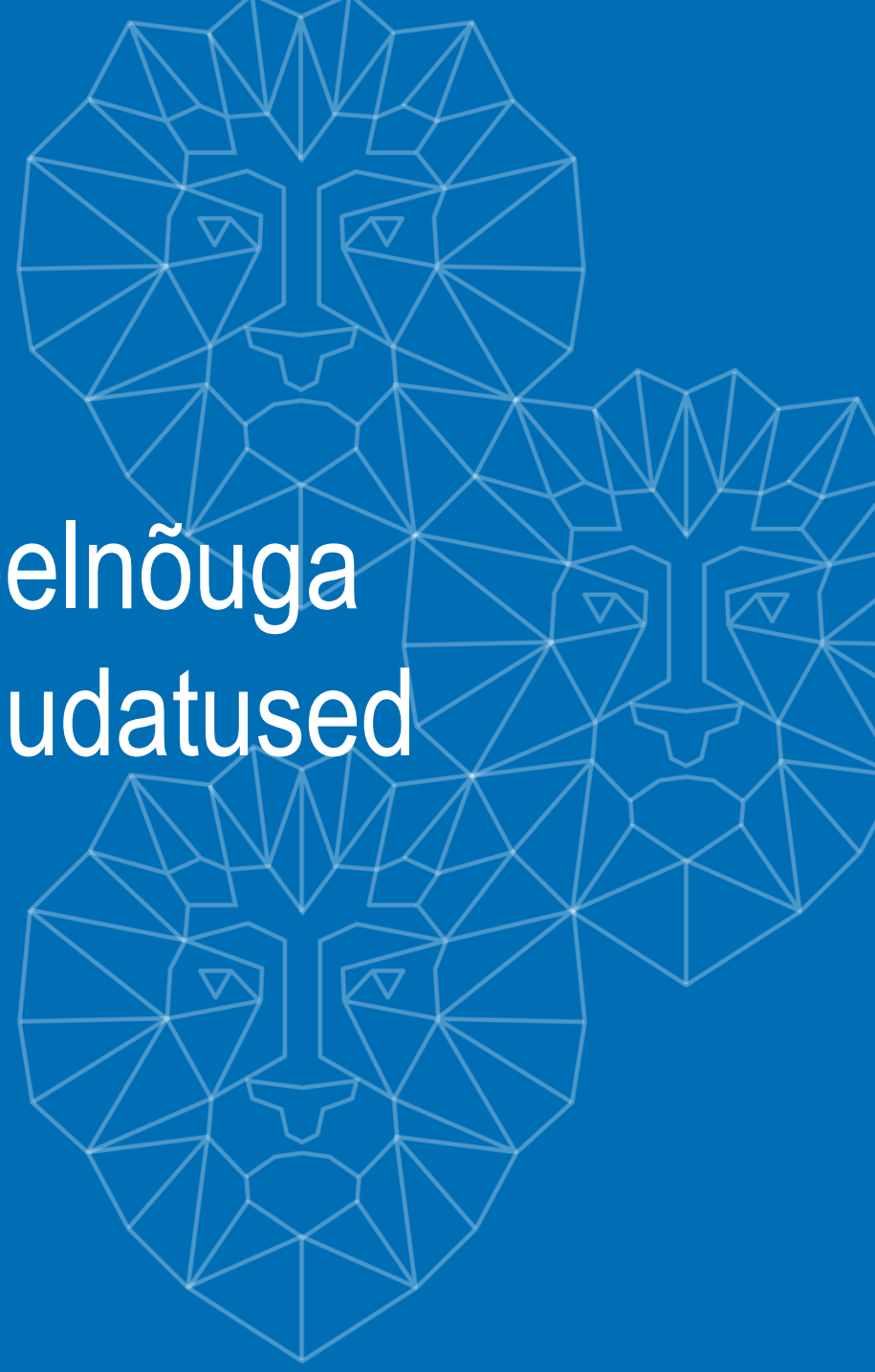
KOKSI EKSPERDIKOMISJON

- KOKSi muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiseks moodustas toonane riigihalduse minister Jaak Aab (komisjoni esimees) 2019. a KOV valdkonna ekspertidest eksperdikomisjoni.
- Komisjon oli 21-liikmeline nõuandev komisjon, mille eesmärk oli teha Rahandusministeeriumile ettepanekuid KOKSi muutmiseks.
- Koosseisus olid: Kaia Sarnet , Sulev Liivik, Mart Uusjärv, Ave Viks, Veikko Luhalaid, Jan Trei , Andres Laisk, Mihkel Juhkami, Pipi-Liis Siemann, Rait Pihelgas, Mikk Lõhmus, Karin Tenisson-Alev, Toomas Sepp, Jüri Mölder, Liis Juulik, Georg Sootla, Sulev Mäeltsemees, Airi Mikli, Vallo Olle, Arne Koitmäe.
- Komisjon kogunes 16 korda, arutelud teemade kaupa. Protokollid ja tellitud uuringud on kättesaadavad: <https://www.agri.ee/regionaalareng-planeeringud/kohalikud-omavalitsused/omavalitsuspoliitika#eksperdikomisjoni-pr>.

KOKSI MUUTMISE AJAKAVA

- 2018 aruteluringide algus KOVide, põhiseaduslike institutsioonide ja ministeeriumitega
- 2019 laiapõhjalise eksperdikomisjoni moodustamine (21 liiget)
- 2020 KOKSi muutmise väljatöötamiskavatsus (VTK) läbis avaliku kooskõlastusringi
- 2021 sügis - 2022 kevad KOKSi muutmise eelnõu ministeeriumite, ELVLi kooskõlastusring,
- 12.05.2022 - eelnõu heakskiitmine Vabariigi Valitsuses
- 16.05.2022 - eelnõu esitamine Riigikogu menetlusse, mai 2022-märts 2023 – eelnõu (626 SE) menetlus Riigikogus ja menetlusest välja langemine koosseisu volituste lõppemisel
- 03.01.2024 - aprilli lõpp eelnõu uus kooskõlastusring+JuM ring EISis
- Mai 2024. a - esitamine Vabariigi Valitsusele, algatamine Riigikogus?
- Seaduse kavandatud jõustumine 1.01.2025

KOKSi muutmise seaduse eelnõuga kavandatavad peamised muudatused

KOV TEGEVUSE EESMÄRK

- KOKS § 2 täiendamine lõikega 3:
- Kohaliku omavalitsuse eesmärk on aidata kaasa oma elanikele kvaliteetse, turvalise ja nende vajadustele vastava elukeskkonna ning heaolu loomisele, tagada oma elanikele kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused, edendada kohalikku ettevõtluskeskkonda ning tugevdada piirkondlikku konkurentsivõimet nii riigiga tehtavas kui ka omavalitsusüksuste omavahelises koostöös.
- Kehtiv seadus avab küll kohaliku omavalitsuse mõtte ja põhimõtted (sh kohaliku elu küsimuste iseseisev ja lõplik otsustamine ja korraldamine, elanike osalusõigus, tegevuse avalikkus), kuid ei määratle, milliste eesmärkide täitmist KOV oma tegevuses konkreetsemalt peab sihtima.

KOV HALLATAVATE ASUTUSTE JUHTIDE

VOLIKOGU LIIKMESUSE PIIRANG

- KOKS § 19 täiendamine uue volikogu liikme volituste peatumise alusega - kui ta on kinnitatud ametisse sama valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhiks.
- Eesmärk välistada rollikonfliktid ja vältida huvide konflikti:
- Hallatav asutus allub valla- või linna ametiasutusele, teenistuslikku järelevalvet selle juhi suhtes teeb valitsus. Volikogu liikmena on hallatava asutuse juhil vahetu mõju valitsuse üle ja kehtiv keeld kuuluda revisjonikomisjoni koosseisu seda vastuolu (rollikonflikti) ei kõrvalda.
- Hallatava asutuse juhi puhul risk, et võib tekkida soov langetada volikogus otsuseid mitte avaliku huvi, vaid asutuse ja ka isiklikest huvidest lähtuvalt (*nt eelarveprotsessis oma asutuse huvide esikohale seadmine, selle asemel, et juhinduda tervikpildist*).
- Muudatuse jõustumine 2025. a KOV volikogu valimistulemuste väljakuulutamisest.

AMETNIKUST VOLIKOGU LIIKME VOLITUSTE PEATUMINE LÕPETAMISE ASEMELE

- Töötamine sama valla või linna kohaliku omavalitsuse ametnikuna muudetakse volikogu liikme volituste peatumise (mitte lõppemise nagu kehtivas KOKSis) aluseks analoogselt KOV ametiasutuse töötajatega.
- Töötajate osas toimus sama muudatus Riigikohtu 17.04.2020 otsuse 5-19-45 alusel tehtud KOKS muudatusega (jõustus 20. juulil 2021).
- KOV ametnike ja töötajate vahel vahetegu praktikas üsna keeruline. Võrdne kohtlemine.

VOLIKOGU LIIKME ÕIGUS SAADA TEAVET

- KOKS § 26 muudatused:
- Volikogu liikmel on õigus saada volikogu ja valitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet ning oma kirjalikule küsimusele vastus, mida ta vajab volikogu liikme ülesannete täitmiseks, välja arvatud andmed, mille väljastamine on seadusega keelatud.
- Vastamist võib küsimuse keerukuse või suure mahu korral pikendada 10lt tööpäevalt 20 tööpäevani. Volikogu liiget teavitatakse vastamise tähtaja pikendamisest ja selle põhjusest.
- Välistatakse AvTSi ja MSVSi kohaldamine.

KOHALIKU RAHVAALGATUSE LIHTSUSTAMINE

- KOKS § 32 - 1% vähemalt 16-aastaste KOV hääleõiguslike elanike algatus: enam ei pea ettepanekut esitama volikogu või valitsuse õigusakti eelnõu kujul, vaid seda võib teha ka kirjaliku vabas vormis põhjendatud taotlusena (KOV ise saab volikogu ja valitsuse istungile esitamiseks vormistada selle nõuetelevastava eelnõu vormi).
- 1% vähemalt 16-aastaste KOV hääleõiguslike elanike algatus võib puudutada ka muud kohaliku elu küsimust, mis ei vaja õigusakti kehtestamist.
- *Kehtiva seaduse järgi lubatud ettepanekuid teha vaid valla- või linnavolikogu või -valitsuse õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks, esitades vastava eelnõu.*
- Algatus võetakse arutusele ja sellega seotud edasistest tegevustest informeeritakse esitajat kolme kuu jooksul algatuse esitamisest arvates. Võimalus tähtaega pikendada.
- Algatuse tagasilükkamist peab algatusel märgitud algatuse esitajate esindajale põhjendama ja põhjendus kantakse volikogu või valitsuse istungi protokollis.
- Kui elanikud soovivad rahvaalgatuses territooriumiosa üleandmist teisele KOVile, siis enne rahvaalgatuse arutelu volikogus tuleb läbi viia üleantava territooriumiosa elanike küsitlus.

RAHVAKÜSITLUS ELANIKE ALGATUSEL

- Elanike algatusel võib esitada ka taotluse rahvaküsitluse korraldamiseks (nõutav vähemalt 10% antud KOV elanikest algatuse esitajatena, kuid mitte vähem kui 20 hääleõiguslikku, st vähemalt 16- aastast elanikku) **olulises** kohaliku elu küsimuses. *Kehtivas seaduses rahvaküsitlus võimalik vaid volikogu algatusel.*
- Volikogu sõnastab ise täpse korrektselt vormistatud küsimuse, mis tuleb algatuse esitajaga eelnevalt läbi rääkida. Küsitlus korraldatakse 6 kuu jooksul valitsusele esitamisest.
- Rahvaküsitlust elanike algatusel ei saa korraldada valla või linna eelarve (välja arvatud kaasav eelarve), maksude ja seadusest tulenevate hüvitiste ning avalik-õiguslike tasude, valla või linna ameti- või töökohtadele värbamise, palkade ja muude teenistussuhetega seonduvate ning seadusega mitte kooskõlas olevate küsimuste üle (*eeskujuks rahvahääletuse seaduse § 1 lg 2: rahvahääletusele ei saa panna eelarve, maksude, riigi rahaliste kohustuste, välislepingute ratifitseerimise ja denonsseerimise, erakorralise seisukorra kehtestamise ja lõpetamise ning riigikaitse küsimusi*).
- KOV veebilehel tuleb hiljemalt kolme kuu jooksul rahvaküsitluse korraldamisest, mis volikogus või valitsuses rahvaküsitlusel eelistatud lahenduse elluviimise kohta on otsustatud. Kui volikogu või valitsus rahvaküsitlusel eelistatud lahendust ei toeta, siis tuleb vastav põhjendus kanda volikogu või valitsuse istungi protokollis.

RIIKLIK JÄRELEVALVE KOV EESKIRJADE TÄITMISE ÜLE

- KOKS täiendamine §-ga 65¹: KOVil on õigus teha riiklikku järelevalvet volikogu kehtestatud lemmikloomade pidamise eeskirjade, kaevetööde eeskirjade ja heakorra tagamiseks heakorraeeskirjade ning avalikult kasutataval maa-alal kaubanduse korraldamise nõuete ja korra täitmise üle.
- Nimetatud nõuete rikkumise korral on KOVil õigus teavitada avalikkust või isikut ohu ennetamisest, ohukahtlusest, ohust või korrarikkumisest, teha ettekirjutus ja kohaldada selle täitmata jätmise korral asendustäitmist ja sunniraha (kuni 6400 eurot).
- KOV võib järelevalve teostamisel kohaldada KorS §-des 30 ja 32 sätestatud riikliku järelevalve erimeedet (küsitlemine ja dokumentide nõudmine, isikusamasuse tuvastamine). KOV võib vahetu ohu tõrjumiseks kohaldada KorS §-des 50, 51, 52 ja 53 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid (valdusesse sisenemine, valduse läbivaatus, vallasasja hoiule võtmine, hoiulevõetud vallasasja müümine või hävitamine), kui rikkumine võib põhjustada ohtu isiku elule või tervisele.

ÕIGUSAKTIDE KEHTESTAMINE, VALLA- JA LINNASEKRETÄR

- Volikogu ja valitsuse õigusaktide andmist puudutavad sätted koondatakse kokku § 7.
- **Volikogu ja valitsuse määruse eelnõule kohaldatakse Vabariigi Valitsuse ja ministri määruse eelnõu kohta kehtestatud normitehnilisi nõudeid (HÖNTE) täies mahus.**
- Ka KOV õigusakti andmisel tuleb kaaluda sellega kaasnevaid mõjusid, akti andmist põhjendada ja koostada alati määruse seletuskiri.
- Valla- ja linnasekretärid vabanevad kohustusest juhtida kantseleid, et nad saaksid eelkõige keskenduda juriidiliste ülesannete täitmisele.
- Alates 2027. a algusest ei saa valla- ja linnasekretäri kutsetunnistuse omaja, kellel ei ole õiguse õppesuunal vähemalt bakalaureusekraadi, enam valla- ja linnasekretäri ametikohale nimetada. Kutsetunnistuse omaja saab samal ametikohal teenistust jätkata. Sama nõue kohaldub asendajale.

KOV AMETIASUTUSED JA HALLATAVAD ASUTUSED

- Lisatakse peatükk 3¹ „Valla ja linna asutused“.
- Viiakse peatükki üle asutuste osa kehtivast KOKS §-st 35.

ISIKUANDMETE TÖÖTLEMINE

- Lisatakse peatükk 3² „Isikuandmete töötlemine“.
- Valla või linna ametiasutusel ja ametiasutuse hallataval asutusel on **õigus teha analüüse ja küsitlusi andmepõhise kohaliku poliitika kujundamise**, sealhulgas arengudokumentide ja õigusaktide koostamise ja nende mõju hindamise, teenuste arendamise ja innovatsiooni edendamise eesmärgil. Analüüside ja küsitluste koostamiseks on valla või linna ametiasutusel ja ametiasutuse hallataval asutusel õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse ning töödelda saadud andmeid, sealhulgas isikuandmeid.
- Lisatakse isikuandmete töötlemise tingimused analoogselt IKS §-ga 6.

KOV SISEMINE TÖÖKORRALDUS

VABAMAKS

- Lisaks volikogu esimehele lubatakse palgaliseks muuta ka aseesimehe koht (praegu saab palgaline olla esimees või aseesimees, aga mitte mõlemad).
- KOKS §-i 40 lisatakse volikogu ja valitsuse istungite ja koosolekute elektrooniliste vahendite abil läbiviimise võimalus. KOVidel tuleks oma töökordadesse elektrooniliste istungite pidamise alused sisse viia.
- Vähendatakse küsimuste hulka, mis peab olema reguleeritud valla ja linna põhimääruses, volikogu ainupädevuses.
- KOV sisemine delegeerimine lihtsustub. Volikogu ei pea enam andma eraldi volitust (KOKS § 22 lõike 2 tähenduses) valitsusele kui ametiasutusele küsimuste lahendamiseks, mis on olemuselt täitevvõimu lahendatavad korralduslikud ülesanded ning mida saab täita valitsus või valla või linna ametiasutus.
- Ei kirjutata enam seadusega ette, kuidas peab KOVis toimuma siseauditeerimise töökorraldus.

SISEKONTROLLISÜSTEEM

- KOKS §-s 48¹ sätestatakse sisekontrollisüsteemi mõiste ja eesmärk:
- Sisekontrollisüsteem on valla või linna ametiasutuse ja hallatava asutuse juhtimisel rakendatav seaduslikkust ja otstarbekust käsitlev terviklik abinõude kompleks, mis võimaldab tagada: 1) õigusaktidest kinnipidamise ja täitmise kontrolli; 2) vara kaitstuse raiskamisest, ebasihipärasest kasutamisest, ebakompetentsest juhtimisest ja muust sellisest tingitud kahju eest; 3) asutuse tegevuse otstarbekuse oma ülesannete täitmisel; 4) asutuse tegevusest tõese, õigeaegse ja usaldusväärse informatsiooni kogumise, säilitamise ja avaldamise.
- Sisekontrollisüsteemi toimimise eest omavalitsusüksuses vastutab valitsus. Sisekontrollisüsteemi rakendamise ja selle tulemuslikkuse eest vastutab vastava valla või linna ametiasutuse või selle hallatava asutuse juht.

SISEAUDITEERIMISE KORRALDAMINE

- Volikogu kehtestab määrusega siseauditeerimise üldise töökorralduse.
- Volikogu peab olema kaasatud siseauditeerimise aasta tegevusplaani kavandamisse.
- Eelnõuga pannakse kohustus viia läbi siseaudit sisekontrollisüsteemi toimimise kohta KOVis vähemalt kord nelja aasta jooksul.
- KOKS § 48¹ täiendatakse lõikega 2¹: Omavalitsusüksus peab vähemalt kord nelja aasta jooksul korraldama oma sisekontrollisüsteemi toimimise, asjakohasuse ja tõhususe hindamise. Hindaja peab olema audiitortegevuse seaduses sätestatud atesteeritud siseaudiitori või avaliku sektori üksuse siseaudiitori pädevusega isik.
- KOV peab korraldama sisekontrollisüsteemi toimimise, asjakohasuse ja tõhususe auditeerimise ning selle kohta aruande koostamise hiljemalt 2028. aasta 31. detsembriks.
- Praktikas tehakse teemapõhine audit riskihindamise põhjal.

KOV ROLL KOHALIKU

ETTEVÕTLUSKESKKONNA ARENDAMISEL

- KOKS § 6¹ lõike 1 muudatus (KOVide ühiselt täidetavad ülesanded):
- Omavalitsusüksuste ülesanne on ühiselt kavandada maakonna, sealhulgas selle ettevõtluskeskkonna arengut ja suunata nende strateegiate elluviimist.
- KOV arengukava ja maakonna arengustrateegia koostamisel tuleb analüüsida ja kirjeldada ka ettevõtluskeskkonna pikaajalise arengu suundumusi ja vajadusi.

VALLA JA LINNA VARA VALITSEMINE, JURIIDILISED ISIKUD

- KOKS § 34 lisatakse säte:
- Omavalitsusüksus peab tagama valla ja linna vara eesmärgipärase, heaperemeheliku ja säästliku kasutamise.
- Volikogu pädevusse jääb valla või linna vara valitsemise korra põhimõtete (alused ja kord) kehtestamine.
- Volikogu võib volitada vara valitsemise täpsemate tingimuste ja menetlusnõuete kehtestamise valitsusele.
- KOKS § 35 muudatus: KOV võib olla osanik või aktsionär äriühingus, asutada sihtasutusi ja olla tulundusühistu või mittetulundusühingu liige kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks.
- KOV võib olla liige tulundusühistus, kus liige ei vastuta isiklikult ühistu kohustuste eest.

PIIRKONNA ESINDUSKOGUD, KOV KOOSTÖÖ

- Lisaks osavalla- ja linnaosakogudele antakse seaduses KOVidele sõnaselgelt võimalus moodustada ka muu nimetusega piirkondlikke esinduskogusid (nt kogukonnakogu, piirkonnakogu, kandikogu) mille eesmärgiks on vastavalt volikogu kehtestatavale statuudile piirkonna elanike kaasamine KOV juhtimisse. Praegu on osavaldu ja muid kogusid enam-vähem sama palju.
- Senine kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadus tunnistatakse kehtetuks. Omavalitsusliitude regulatsioon tuuakse üle KOKS 10. peatükki (KOVide koostöö).
- KOV võib teisele KOVile ja KOV liidule anda ülesandeid täitmiseks halduslepinguga ilma täpse volitusnormita, kui see ei puuduta KOV organite ülesandeid ja seadus ei sea täiendavaid piiranguid.
- Maakonna arengustrateegia tegevuskava kinnitamise võib volitada MAROle.

KOVIDE NN TUUMIKÜLESANDED

- KOKS § 6 lõike 1 loetelu kohaliku elu ülesannetest, mida KOV peab korraldama, muudetakse mitteammendavaks:
- Omavalitsusüksuse ülesanneteks kohaliku elu korraldamisel on korraldada vallas või linnas ka sotsiaalhoolekannet, haridust, kultuuri-, spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla või linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Omavalitsusüksusele täitmiseks pandud ülesannete üldine sisu ja pädevus kehtestatakse seadustes ning seaduste alusel antud õigusaktides. Kui seaduses ei ole nimetatud, mis on omavalitsusüksusele seadusega pandud ülesande täitmise üldine sisu ja pädevus, määrab omavalitsusüksus selle ise.
- KOKS § 6 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

OLEMUSELT OMAVALITSUSLIKE JA RIIKLIKE ÜLESANNETE PIIRITLEMINE (1)

- KOKSi §-s 6 pakutakse välja olemuselt omavalitsuslike ülesannete ja riiklike ülesannete üldised eristamiskriteeriumid. Seaduses jäetakse kriteeriumite loetelu mitteammendavaks.
- Igal üksikul juhul, kui KOVile antakse täitmiseks uus ülesanne või muudetakse oluliselt olemasolevat ülesannet, tuleb hinnata KOVile antava ülesande olemust, võttes arvesse kõiki asjakohaseid kaalutlusi. Aluseks sh Riigikohtu üldkogu 16.03.2010 lahend 3-4-1-8-09.
- KOKS § 6 lisatavad lõiked 3¹ ja 4¹: *Kohaliku elu küsimuste korraldamine on selliste omavalitsusüksuse ülesannete täitmine, mis tulenevad valla- või linnaelanike vajadustest või mille täitmist saab omavalitsusüksuselt mõistlikult eeldada, mis on kohalikku päritolu ja mida ei ole antud mõne riigiorgani pädevusse või mille puhul esineb ka muid ülesande kohalikule olemusele viitavaid asjaolusid. Seadusega omavalitsusüksusele pandud kohaliku elu küsimuste lahendamisel peab omavalitsusüksusele jätma enesekorraldusõiguse, mille kohaselt saab ta ise määrata ülesannete täitmise täpsema sisu ja korra. Põhjendatud juhul, kui see tuleneb näiteks kohaliku elu küsimuse ühetaolise lahendamise kaalutlusest, võib seadusega ette näha ülesande täitmise täpsema sisu ja korra.*

OLEMUSELT OMAVALITSUSLIKE JA RIIKLIKE ÜLESANNETE PIIRITLEMINE (2)

- *(4¹) Omavalitsusüksuse täidetavad riiklikud ülesanded on üldjuhul sellised, mille täitmise sisu ja kord tuleneb seadusest, nii et omavalitsusüksusele ei jää õigust otsustada ülesannete täpsema sisu ja menetluse üle, mida ta kohustub täitma ka teiste omavalitsusüksuste elanike huvides ning mille puhul ei esine selgeid ülesande kohalikule olemusele viitavaid asjaolusid.*
- Seaduses peab märkima, et tegemist on KOV täidetava riikliku ülesandega ja seda riigieelarvest täies mahus rahastama!
- Lisatakse selge seos KOVide ja VV läbirääkimistega, kus lepitakse edaspidi ka KOV poliitikameetmed ja ülesannete olemus lisaks rahastamisele kokku.
- KOKS § 65 uue lõike 5 sõnastus: *(5) Üleriigilise omavalitsusüksuste liidu ja Vabariigi Valitsuse esindajad peavad läbirääkimisi eesmärgiga, et riigieelarve seaduses sätestatud korras kokku leppida: 1) omavalitsusüksuste ülesanded ning nende omavalitsuslik või riiklik olemus; 2) pikaajalise mõjuga oluliste poliitikameetmete algatamine; 3) seadusandlikud ja rahastamiskorralduse muudatused.*

VOLIKOGU MÄÄRUSEGA ISIKUTE PÕHIÕIGUSTE PIIRANGUTE SEADMINE

- KOKS § 7 täiendamine lõikega 1¹: *volikogu võib määrusega seada põhjendatud juhul väheintensiivseid isikute põhiõiguste ja -vabaduste riiveid, kui neil on legitiimne eesmärk ja riive on proportsionaalne eesmärgiga, mida määrus avalikes huvides taotleb* (nt lemmikloomade pidamise ja kaubandustegevuse eeskirjas). *Nende piirangute seadmine peab olema kooskõlas asjakohast küsimust reguleerivast seadusest tulenevate nõuetega* (kui seadus võimaldab laiemat vabadust, siis ei saa KOV seda kitsendada). *Nimetatud määruse võib kehtestada ka ilma seadusest tuleneva täpse, selge ja piirangu intensiivsusega vastavuses oleva volitusnormita.*

VOLIKOGU ISTUNGI KOKKU KUTSUMINE

- Praktikas on olnud juhtumeid, kus volikogu esimees keeldub pikema perioodi jooksul volikogu istungit kokku kutsumast, kui nt talle kavandatakse avaldada umbusaldust või soovitakse neljandiku volikogu liikmete soovil arutada mõnda muud tundlikku küsimust. Tekitatud oht volikogu tegutsemisvõimetuseks.
- KOKS § 43 lõike 4 võimalik muudatus: *Volikogu esimees või aseesimees kutsub volikogu kokku valitsuse või vähemalt neljandiku volikogu koosseisu ettepanekul nende esitatud küsimuste arutamiseks. Istungi toimumise aja määrab volikogu esimees või aseesimees, arvestades volikogu töökorras sätestatut. Volikogu istung peab toimuma ühe kuu jooksul ettepaneku esitamise päevast arvates. Kui volikogu esimees või aseesimees ei kutsu volikogu istungit kuu aja jooksul kokku, kutsub istungi viivitamatult kokku vähemalt neljandiku volikogu koosseisu kokku lepitud volikogu liige, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudeid.*
- Volikogu esimees võib põhjendatud juhul piirata volikogu istungile kutsumata isikute viibimist istungi toimumise kohas (KOKS § 44 lg 4).

UMBUSALDUSMENETLUS

- KOKS § 46 muudatused:
- Umbusalduse algatajate esindaja esineb umbusalduse algatamisel ettekandega, milles esitab umbusaldusavalduses nimetatud umbusaldamise põhjused, ja annab kirjaliku umbusaldusavalduse üle istungi juhatajale.
- Vallavanemale või linnapeale umbusalduse avaldamise korral täidab valitsus oma ülesandeid ja tema volitused kehtivad kuni uue valitsuse ametisse kinnitamise päevani.
- Valitsuse volituste lõppemine seoses valitsusele umbusalduse avaldamisega toob kaasa kõigi valitsuse liikmete vabastamise nende kohustustest.

VOLIKOGU ESIMEHE, ASEESIMEHE JA LIIKME TASUSTAMINE

- KOKS § 17 lg 3 ja 4 muudatused:
- Volikogul on õigus maksta oma liikmetele tasu volikogu, sealhulgas volikogu moodustatud komisjonide ja muude töövormide tööst osavõtu eest, ja hüvitist volikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest esitatud dokumentide alusel volikogu kehtestatud määras ja korras. Kui volikogu liige on oma volituste ajal Euroopa Parlamendi või Riigikogu liige, ei maksta talle volikogu, sealhulgas volikogu moodustatud komisjonide ja muude töövormide tööst osavõtu eest tasu.
- Volikogu esimehe ja aseesimehe ametikohad võivad volikogu otsusel olla palgalised. Volikogu palgalisele esimehele ja aseesimehele võib maksta vaid sellist lisatasu, hüvitist või muud tasu ja nende suhtes rakendada selliseid soodustusi, mida volikogu on oma kehtestatud korras ette näinud ja otsustanud.
- EP või Riigikogu liikmest esimehele ja aseesimehele töötasu ei maksta, tema saab vaid hüvitist volikogu, selle komisjonide ja muude töövormides osalemise/volikogu ülesannete täitmisel tehtud kulude eest.

VALLAVANEMA JA LINNAPEA (LISA) TASUSTAMINE

- KOKS § 49 lõike 4² muudatus: Vallavanemale või linnapeale ja valitsuse liikmele võib maksta vaid sellist lisatasu, hüvitist või toetust ja rakendada tema suhtes selliseid soodustusi, mis volikogu on oma kehtestatud korras ette näinud ja otsustanud. Vallavanemale või linnapeale ja valitsuse liikmele võib maksta lisatasu, hüvitist või toetust ning muid soodustusi tema volituste täitmise kestel.

ARENGU KAVANDAMINE

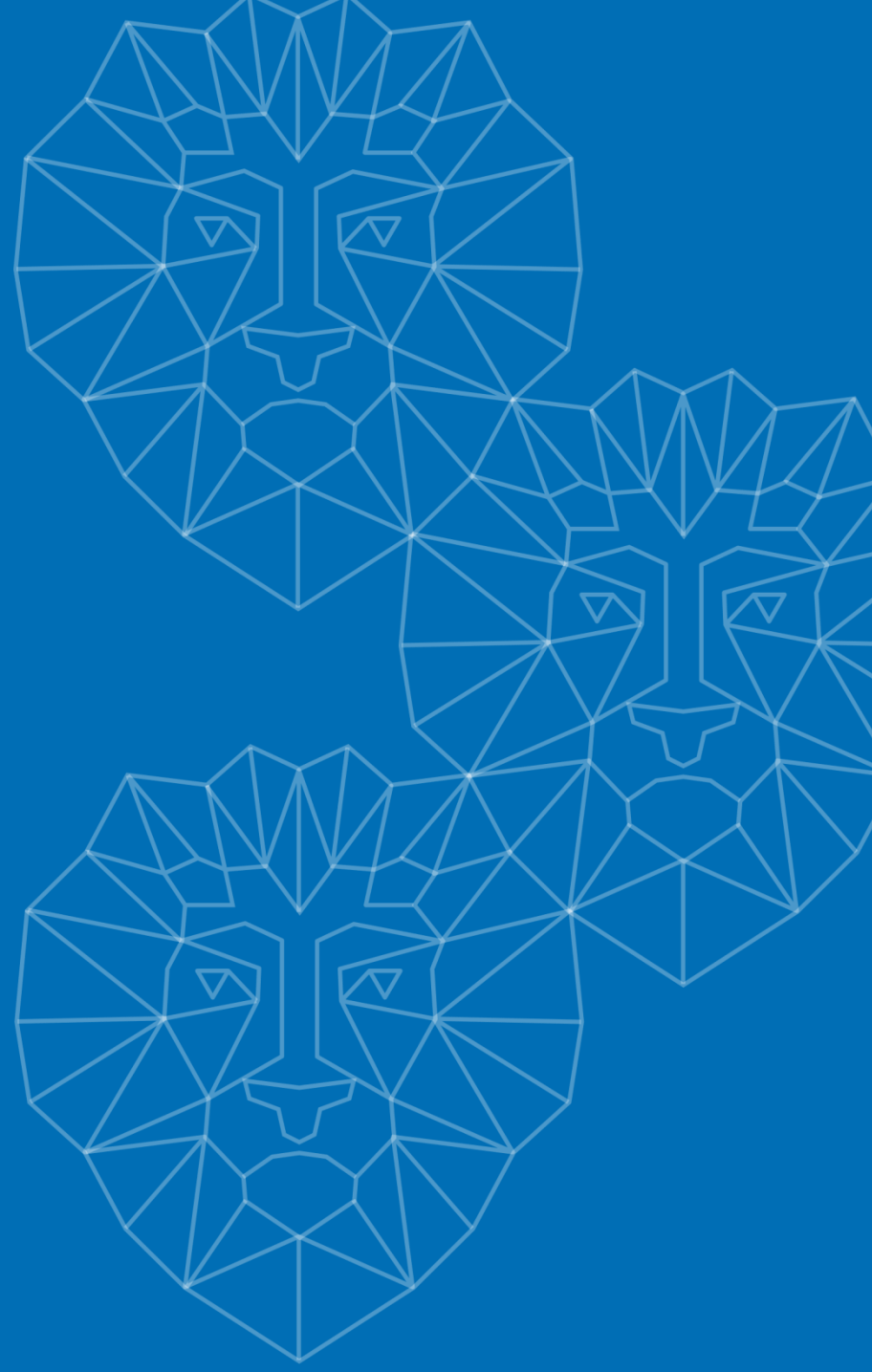
- KOKS § 37 lõikesse 2 lisatakse KOV arengukavas käsitletava teemana vanemaealiste valdkonna.
- KOKS § 37⁴ maakonna arengustrateegia menetluse protseduuri muudetakse paindlikumaks. Ei pea enam eraldi volitama koostööorganit arengustrateegia eelnõu veebilehel avalikustama.
- Valla ja linna veebilehel ei pea dubleerima koostööorgani dokumentatsiooni arengustrateegia avalikustamisel esitatud ettepanekute kohta. Piisab lingist koostööorgani veebile.

KOV HALDUSAKTIDE RIIGI TEATAJAS

AVALDAMINE

- Seaduse rakendussäte (eelnõu § 7) – Riigi Teataja seaduse § 2 lg 5 muutmine:
- Riigi Teataja neljandas osas „Kohaliku omavalitsuse määrused“, mille kohta võib kasutada lühendtähist KO, avaldatakse valla- ja linnavolikogu ning valla- ja linnavalitsuse määrused ning piiritlemata arvu juhtumeid reguleerivad halduslepingud.

Kasulikud viited

- KOKSi muutmise seaduse eelnõu EISis:
<https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/345b8b87-0431-4aaa-ad59-6f0e7112fd8b>.
- Pikem kokkuvõte KOKSis kavandatavatest muudatustest:
<https://www.agri.ee/regionaalareng-planeeringud/kohalikud-omavalitsused/omavalitsuspoliitika#peamised-muudatused>.
- Varasem eelnõu (626 SE) on kättesaadav Riigikogu veebilehelt:
<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/11f0597d-860d-47d0-a759-1239bffba207/Kohaliku%20omavalitsuse%20korralduse%20seaduse%20ja%20sellega%20seonduvate%20seaduste%20muutmise%20seadus>.
- KOKSi revisjoni materjalid on kättesaadavad lingilt:
<https://www.agri.ee/regionaalareng-planeeringud/kohalikud-omavalitsused/omavalitsuspoliitika#artiklid-koksi-muuda>.

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Täna kuulamast!

Olivia Taluste

Kohalike omavalitsuste osakonna õigusnõunik

Olivia.taluste@agri.ee